

FILOZOFIA V KULTÚRNOM KONTEXTE

Zborník z konferencie (vydané pri príležitosti životného jubilea Prof. PhDr. Milana Zigu, CSc.) Bratislava, Mirox 2001, 173 s.

Recenzovaný zborník patrí do kategórie publikácií, pre ktoré sa v nemčine používa výraz *Festschrift* a v staršej slovenčine, na stránkach Slovenských pohľadov a Prúdiv, výraz pamätnica. Pozostáva z príspevkov rozdelených do dvoch častí: *I. Dejiny filozofie* (M. Marcelli, S. Hubík, V. Leško, E. Višňovský, R. Dupkala, M. Szapuová, A. Furjeľová) a *II. Filozofia a veda* (E. Farkašová, F. Mihina, J. Šmajš, V. Černík, J. Viceník, L. Kvasz, D. Gálik, J. Rybár, J. Dębowski, E. Smolková, Z. Plašienková a J. Piaček), ktoré predchádza úvod v podobe Príhovoru dekana FF UK Ladislava Kiczku, vedúcej katedry Filozofie a dejín filozofie FF UK Etely Farkašovej a príhovor Prof. Milana Zigu *Filozofia a filozofie* adresovaný účastníkom slávnostnej konferencie usporiadanej pri príležitosti jeho životného jubilea. Záver tvoria dva rozhovory Milana Zigu s redaktormi časopisov *Nové slovo* a *Libertus* z rokov 1990 a 1995. Zborník uzatvára *Výber z publikačnej činnosti jubilanta*.

Keďže pri zborníku ide o pamätnicu (nech mi je dovolené použiť a možno aj oživiť tento zastaralý výraz), pokladám za rozhodujúce kritérium jeho posudzovania spôsob, akým sa zostavovateľom podarilo pripomenúť a dokumentovať dielo a osobnosť Milana Zigu - jedného z popredných filozofov a univerzitných pedagógov na Slovensku. Vzorec Zigovej filozofickej osobnosti sa skladá z nasledovných elementov: zo záujmu o dejiny filozofie vrátane dejín slovenského filozofického myslenia, o filozofické otázky prírodných vied, o dejiny literatúry, z vysokej odbornej kompetencie a zo schopnosti prezentovať výsledky premýšľania vo vetách zbavených akéhokoľvek slovného balastu. Štylistické majstrovstvo a zmysel pre jasnosť, zrozumiteľnosť a dokonalú výstavbu textov svedčia o Zigovom ovplyvnení klasickou francúzskou jazykovou a intelektuálnou tradíciou a o solídnom školení vo félixovskej slovenčine. Pozoruhodnosť a osobitosť Zigovho filozofovania spočíva popri riešení vecných problémov v snahe zakladať univerzálne filozofie a filozofovania v domácom kultúrnom kontexte a prispievať k formovaniu slovenskej filozofickej kultúry, a to aj v povedomí širšej kultúrnej verejnosti. Jeho trvalý kombinovaný záujem o filozofiu a literatúru sa v tomto smere ukázal ako nemalá výhoda. Bol a je učencom, pedagógom i publicistom, navyše sebaspekulujúcou a sebaspytujúcou osobnosťou, ktorá minuciózne hľadá niť svojej životnej cesty - vid' príhovor *Filozofiu a filozofie* a uvedené rozhovory.

Konštatujem, že zostavovateľom zborníka sa podarilo zhromaždiť príspevky, ktoré ako celok reflektujú Zigovu osobnosť a filozofické dielo. Príspevky možno rozdeliť na tie, ktoré priamo vychádzajú z jeho diela a reflektujú jeho myšlienkové snaženie, a tie, ktoré hovoria o témach a riešia problémy z oblastí Zigovho filozofického záujmu. Autori príspevkov patria k rôznym generáciám, hoci prevažuje prvá generácia jeho žiakov, dnes už starších štyridsiatnikov a mladých päťdesiatnikov, ktorí samotní majú za sebou vklady do filozofie. Zborník je teda multigeneračný.

Za mimoriadne vydarenú pokladám štruktúru zborníka: uvedené dve časti, uvedené prihovormi a uzavreté rozhovormi, sprostredkujú čitateľovi Zigovo dielo, ktoré ešte nie je uzatvorené, plastickým spôsobom. Zborník sa totiž čitateľovi prihovára mnohými hlasmi a viacerými formami, mohlo by sa povedať, že rozpráva rečou filozofie na Slovensku. Ako historikovi filozofického myslenia na Slovensku sa mi zborník javí ako jeden z možných budúcich prameňov reflexie filozofického myslenia u nás.

Tibor Pichler

doc. PhDr. Tibor Pichler, CSc.
Filozofický ústav SAV
Klemensova 19
813 64 Bratislava
SR

ŠTVRTÝ DIEL HUSSERLOVEJ KOREŠPONDENCIE

SCHUHMANN, K. (vyd. v spolupráci s E. SCHUHMANNOVOU): EDMUND HUSSERL. Briefwechsel. (Korešpondencia). Zv. IV: Die Freiburger Schüler. (Husserliana Dokumente III, 4.) Dordrecht/Boston/London, Kluwer Academic Publishers 1994, XVII+580 s.

Je namieste termín freiburgskí žiaci, a nie Freiburgská škola (ako napr. Göttingenská škola) pre názov III. zväzku Husserlovej korešpondencie? Vydavateľ vo svojom *Úvode* na túto otázku odpovedá: ani "škola" a ani "fenomenológovia" - lebo nie všetci korešpondenti v tomto zväzku sú totiž fenomenológovia či Husserlovi žiaci. Freiburg totiž nebol len Husserlovou, ale aj Heideggerovou či Finkovou doménou.

H. Ammann, Husserlovým listom ktorému sa zväzok začína, patrí medzi týchto žiakov - vo Freiburgu sa bude v r. 1922 aj habilitovať, špecializujúc sa na fenomenológiu reči - a aj podľa Husserlovho hodnotenia to bol "Sprachforscher". Patria sem aj ďalší pisatelia: B. Baba z Japonska, H. Bohner a F. J. Brecht, prítomní každý jedným listom.

Prvá obsiahlejšia korešpondencia je s americkým žiakom D. Cairnsom. Ako dodatky sú uverejnené: Husserlovo písomné potvrdenie (z r. 1924), že Cairnsove znalosti nemčiny sú dostatočné na to, aby mohol sledovať jeho prednášky a semináre, a Husserlov súhlas na preklad *Formálnej a transcendentálnej logiky*, ktorý Cairns aj urobí.

Nasleduje krátka výmena medzi Husserlom a ďalším jeho žiakom Th. Celmsom, ktorý vo svojej habilitačnej práci (*Prolegomena zu einem traanszendentalen Historismus*) "podivuhodne a hlboko prenikol do ducha a cieľov jeho (Husserlovej) celoživotnej práce", a to len na základe poznania základov a fragmentov.

Korešpondencia s M. Farberom, ďalším americkým žiakom - študoval vo Freiburgu v r. 1923/24, avšak fenomenológom vo vlastnom zmysle sa nestal - z rokov 1936-1937 sa prirodzene týka Husserlovho syna Gerharta, v tom čase už žijúceho